

สามัคคีสาร ฉบับ ฉลอง ครบรอบ ๑๐๘ ปี

Time Machine :
กาลครั้งหนึ่ง...
ถึงวันนี้

อาเคียววาท พระมหाराชภูมิพล

ทรงพระเจริญ

บรรณาธิการIIแถลง

สวัสดีค่ะ

วันเวลาผ่านไปไวเหมือนโกหก เผลอไม่นานก็จะสิ้นปีอีกแล้ว
เทศกาลหมุนเวียนไปตามเวลา สถานการณ์ทั้งในและ นอกประเทศก็ยังคงร้อนๆ หนาวๆ
สามัคคีสารฉบับนี้ขออาสาเป็นเครื่องดับร้อนฟ้อนหนาวลงสักหน่อย
ด้วยการพาผู้อ่านไปเที่ยว เราเรียกการท่องเที่ยวนี้ว่า การเดินทางด้วย

“Time Machine” หรือ “กาลครั้งหนึ่ง... ถึงวันนี้”

ซึ่งจะพาทุกท่านย้อนเวลาไปเมื่อหนึ่งร้อยแปดปีก่อน (แน่นอนว่าไม่มีใครเกิดทัน)
ไล่มาจนถึงยุคปัจจุบัน และเรื่องที่จะเล่านี้แม้จะเล่าในวาระฉลองครบรอบ
หนึ่งร้อยแปดปีของสามัคคีสมาคมอย่างที่พิมพ์บนหน้าปก เราก็ครอบคลุมเนื้อหาไว้หลายแง่มุม
รวบรวมจากการพบปะพูดคุยกับบุคคลในประวัติศาสตร์ จากจดหมายเก่าๆ ที่พวกเราไปนั่งคลุกฝุ่น
อ่านด้วยกัน และจากหนังสือรุ่นคุณปู่

หลายท่านอาจตั้งคำถามว่า “สามัคคีสาร” คืออะไร เพิ่งตีพิมพ์เป็นครั้งแรกหรือไม่
ความจริงสามัคคีสารมีมาตั้งแต่สมาคมได้ก่อตั้งขึ้นในปีแรกๆ จากนั้นจึงขาดหายไปเป็นบางช่วง
สามัคคีสารนอกจากเป็นวารสารที่เล่าเหตุการณ์ และรวมบทความ ข้อคิด ข้อเขียน
ของนักเรียนไทยในอังกฤษตั้งแต่ยุคก่อนแล้ว ยังเป็นเวทีในการเปิดประเด็นทางความคิด
ทั้งในแง่สังคม การเมือง ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ให้ผู้คนส่งจดหมายโต้ตอบ แลกเปลี่ยนซึ่งกัน

วันนี้ “สามัคคีสาร” กลับมาอย่างเปี่ยมเนื้อหาสาระดังเดิม ด้วยความรู้สึกลบยา รวบรวมได้
นอนชมภาพยนตร์คลาสสิก ที่สุดท้ายเมื่อภาพยนตร์จบผู้อ่านก็กลับมาสู่โลกแห่งความเป็นจริง
ณ ปัจจุบัน

การเดินทางไปกับพวกเราจะสนุกหรือไม่อย่างไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจินตนาการของท่านส่วนหนึ่ง

สำรวจอดีต... เพื่อมาบรรจบกับปัจจุบันนะคะ
ธรรมรุจา ธรรมสโรช
บรรณาธิการประจำปีของสามัคคีสมาคม

สารบัญ

เนื่องในวันพระมหาธีรราชเจ้า

4-12 พระราชประวัติสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ครบรอบร้อยแปดปีสมาคมคัมภีร์

13 โคลงกลบท

ประวัติศาสตร์สมาคมคัมภีร์

14-25 ที่แห่งความทรงจำ

26-27 ส่ง เทภาสิต: นักเขียน นักเรียนนอกรุ่นแรกเริ่ม

28-29 รายชื่อสภานายกสมาคมคัมภีร์สมาคมในอดีต

30-36 หนึ่งในชั่วโมงที่เรื่อนไม่ของอาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์

37-39 ย้อนอดีตกับศาสตราจารย์โกวิท ไข่มุกข์

40-42 สัมภาษณ์อาจารย์ไชยันต์ ไชยพร

สายใยสมาคมคัมภีร์

42-46 เรื่องเล่ายามเย็นของม.ร.ว. สายสวัสดิ์ สวัสดิวัตน์

47-52 จิบชาเวลาเที่ยงกับม.ร.ว. นริศรา จักรพงษ์

53-55 คุณจุลีย เฟลสโตว์ กับ ๕๕ ปีบนเส้นทางที่ “ใช่”

56-59 ลุงทอง เมืองอุดม ผู้ผูกพันกับกลุ่มนักเรียนไทย
มายาวนานถึง ๓๕ ปี

วันนี้ของสมาคมคัมภีร์

60-67 ภาพประทับใจ

68 ปฏิทินประจำปี

69 รายงานคณะกรรมการอำนวยการ
สมาคมคัมภีร์สมาคม ๑๐๘

70-73 สู่ปัจจุบันกับสภานายกฯ รุ่น ๑๐๘

จากปลายปากกาซีไรต์

บทความจากนักเขียนรางวัลซีไรต์
ผู้มีอิทธิพลทางความคิดต่อสังคม

74-75 รับ-ไม่รับ ร่างรัฐธรรมนูญ (แห่งชีวิต)

โดย คุณวินทร์ เลียววาริณ

นักเขียนรางวัลซีไรต์ประเพณีนวนิยาย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐
จาก “ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน” และ
ประเพณีรวมเรื่องสั้น ปีพ.ศ. ๒๕๔๒
จาก “สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน”

76-78 ภายในของเด็คนอก

โดย คุณปราบดา หยุ่น

นักเขียนรางวัลซีไรต์ประเพณีรวมเรื่องสั้น
ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จาก “ความน่าจะเป็น”

ประสบการณ์นักเรียนนอก - รอบโลก

79-80 อังกฤษ

81-85 เยอรมัน

86-89 ออสเตรเลีย

90-92 สิงคโปร์

กองบรรณาธิการขอบคุณ

เนื่องในวัน พระมหาธีรราชเจ้า

นับตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๔๔ ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะนั้นดำรงพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้พระราชทานกำเนิดสมาคมศิษย์ไทย เพื่อให้เป็นศูนย์รวมและเป็นสื่อกลางในการสรรค์สร้าง และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนไทย และระหว่างคนไทยในสหราชอาณาจักร สมาคมฯ ได้ยืนหยัดผ่านร้อนผ่านหนาวอยู่คู่ประชาชนชาวไทยในดินแดนผู้ดีแห่งนี้ ท่ามกลางสถานการณ์ทางสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา จวบจนพุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นวาระที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่สมาคมฯ จะมีอายุครบรอบ ๑๐๘ ปี เพื่อเป็นการระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณขององค์ผู้พระราชทานกำเนิดสมาคมฯ และเป็นการเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระองค์

คณะกรรมการอำนวยการ
สมาคมศิษย์ไทย ใคร่ขออัญเชิญ
พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของ
พระองค์ท่านมาไว้ ณ ที่นี้

พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖
พ.ศ. ๒๔๕๓ - ๒๔๖๘
ลูกโตในสมเด็จพระบรมชนกนาถและ
สมเด็จพระบรมราชินี

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ลำดับ
ที่ ๖ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์
เสด็จพระราชสมภพ เมื่อวันที่ ๑
มกราคม พ.ศ. ๒๔๒๓ ทรงเป็น
พระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระ
ศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ทรงได้รับพระราชทานนามว่า
“สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ
เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ เอกอรรคมหาบุรุษย์
บรมนราธิราช จุฬาลงกรณนารถาภิโร
สมหาสมมติขัตติยพินิจสุทธิ
บรมมกุฎสุริยสันตติวงศ์
อดิศักยพงศ์วิโรภโตสุชาติ
คุณสังกาศวิมลรัตน์ ทดมชนมสวัสดิ
ขัตติยราชกุมาร”

สมเด็จพระบรมชนกนาถ และ
สมเด็จพระบรมราชชนนี ตรัสเรียก
พระองค์ว่า “ลูกโต”

เมื่อพระชนมายุได้ ๔ พรรษาในปี พ.ศ.๒๔๓๑ ทรงได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ กรมขุนเทพทวารวดี และได้มีพระราชพิธีโสกันต์ในเดือนธันวาคม พ.ศ.๒๔๓๕

กษัตริย์ไทยพระองค์แรกที่เสด็จศึกษาต่างประเทศ

ในขณะที่ทรงพระเยาว์ได้ทรงศึกษาในพระบรมมหาราชวัง พระอาจารย์ภาษาไทย คือ พระยาศรีสุนทรโวหาร น้อย อาจารย์างกูร พระยาอิศรพันธ์ โสภณ หนู อิศรางกูร ณ อยุธยา และ หม่อมเจ้าประภากร มาลากุล ส่วนภาษาอังกฤษทรงศึกษาจาก นายโรเบิร์ต มอแรนต์ ชาวอังกฤษ ต่อมาเป็น เซอร์ โรเบิร์ต มอแรนต์

หลังพระราชพิธีโสกันต์ผ่านพ้นไป พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนเทพทวารวดี เสด็จไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ โดยเสด็จออกจากสยาม เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๓๖ มีพระมนตรีพจนกิจ ม.ร.ว.เปีย มาลากุล ต่อมาคือเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เป็นพระอภิบาลและพระอาจารย์พิเศษ

และมีพระวิจิตรวรสาสน์ ปั่น สุขุม ต่อมาคือ เจ้าพระยายมราช เป็น พระอาจารย์สอนภาษาไทยตามเสด็จด้วย นับว่าทรงเป็นพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์แรกที่ทรงได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ

หลังจากเสด็จถึงประเทศอังกฤษในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๓๖ ในช่วงเดือนแรกๆพระองค์เสด็จประทับ ณ ห้องประทับรับรองของสถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงลอนดอน ต่อมาทรงย้ายไปประทับ ณ เมืองไบรตัน Brighton ระยะหนึ่ง และในที่สุดจึงเสด็จไปประทับที่พระตำหนักนอร์ธ ลอดจ์ North Lodge เมืองแอสคอต Ascot นอกกรุงลอนดอน ใกล้กับปราสาทวินเซอร์ Windsor เพื่อเริ่มการศึกษาเบื้องต้นกับ พระอาจารย์ชาวอังกฤษ เซอร์ แบซิล ทอมสัน แม้พระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินรอนแรมมาไกลจากสยามประเทศเพื่อทรงศึกษาหาความรู้ และทรงถูกแวดล้อมด้วยชาวต่างชาติมากมายหลายตา ทว่ายังมีพระราชวงศ์ไทยพระองค์อื่นๆเสด็จมาประทับกับพระองค์บ้างเป็นครั้งคราวที่แอสคอต อาทิ สมเด็จพระเจ้าจอร์จพงษ์ภูวนาด สมเด็จพระเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร และพระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์

เป็นต้น และทรงยังได้รับ

การดูแลอย่างใกล้ชิด โดยเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี

เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงลอนดอน ได้เข้าเฝ้าพระองค์อย่างสม่ำเสมอ ทุกสัปดาห์ มกุฎราชกุมารพระองค์ที่สองของเมืองไทย

เหตุอันน่าเศร้าสลดได้เกิดขึ้นที่เมืองไทยเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๔๓๗ เมื่อสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จถึงวงศดชนะพระชนมายุเพียง ๑๗ พรรษา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯสถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร เป็นมกุฎราชกุมารพระองค์ที่สองของเมืองไทย

ในยุคที่การล่าอาณานิคมกำลังเป็นสิ่งที่น่าหวาดกลัวสำหรับประเทศเล็กๆทั่วโลก การนำเข้าความรู้และวิทยาการจากชาติตะวันตกเพื่อให้ประเทศตนเจริญทัดเทียมกับนานาอารยประเทศจึงถือเป็นเกราะป้องกันภัย การล่าแผ่นดินเหล่านั้นได้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แม้จะไม่ทรงปรารถนาที่จะให้องค์สยามมกุฎราชกุมารประทับอยู่นอกราชอาณาจักร เพื่อที่จะได้ทรงอบรมสั่งสอน

ฝึกหัดระเบียบราชการได้ด้วยพระองค์เอง
อย่างที่เคยทรงสั่งสอน
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช
เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร
อย่างไรก็ดี ทรงเห็นว่า
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช
เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร
ได้ทรงศึกษาวิชาในประเทศอังกฤษมา
เป็นเวลา ๑ ปีแล้ว ก็ควรที่จะทรงศึกษา
ต่อไป เพื่อที่จะทรงเรียนรู้วิถีชีวิตและ
วัฒนธรรมของชาวตะวันตก อันจะเป็น
ผลดีต่อชาติบ้านเมืองในอนาคต

พระราชพิธีสถาปนาสำหรับองค์
มกุฎราชกุมารผู้ประทับอยู่ไกล
จากมาตุภูมินี้ได้ถูกจัดขึ้นเป็นพิเศษ
ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย
ที่กรุงลอนดอน
ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๓๗ นับเป็นครั้งแรก
ประวัติศาสตร์ไทยที่มีพระราชพิธี
สถาปนาพระอิสริยยศในต่างประเทศ

พระราชพิธีในครั้งนี้นับเป็นมหามงคลวาระ
และเป็นโอกาสอันดีที่ชาวสยามทั้งใน
อังกฤษและประเทศใกล้เคียงจะได้
พร้อมใจมาพบปะกันเพื่อถวายพระพร
แด่องค์มกุฎราชกุมารพระองค์ใหม่
ไม่ว่าจะเป็นพระบรมวงศานุวงศ์
อัครราชทูตไทยประจำกรุงลอนดอน

อัครราชทูตไทยประจำกรุงปารีส
อัครราชทูตไทยประจำกรุงเบอร์ลิน
ตลอดจนข้าราชการและนักเรียนไทยใน
ประเทศอังกฤษและประเทศใกล้เคียง

สถานทูตไทยกรุงลอนดอน
ในวันนั้นจึงคลาคล่ำไปด้วยชาวไทย
มีการประชุมเลี้ยงพระบรมวงศานุวงศ์
ข้าราชการ และนักเรียนไทยซึ่งอยู่ใน
ทวีปยุโรป สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราชดำรัส
ที่จับใจผู้ฟัง ความว่า

“ข้าพเจ้ากลับไปยังประเทศสยามเมื่อใด
ข้าพเจ้าจะเป็นไทยยิ่งกว่าวันที่เดิน
ทางออกมา”

พระราชปณิธานนี้เป็นที่ประจักษ์ชัดเจน
ในพระราชกรณียกิจหลายประการในรัชสมัย
ของพระองค์ ไม่ว่าจะเป็น การส่งเสริม
ศิลปวัฒนธรรมไทย การสร้างความ
เป็นชาตินิยม เป็นต้น

ในการนี้สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย
(Queen Victoria) แห่งอังกฤษได้
โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสา
ธิราชฯ เข้าเฝ้าเพื่อแสดงความยินดี
เป็นการส่วนพระองค์ด้วย ในยุคนี้องค์
นามของสยามประเทศได้เริ่มเป็นที่คุ้นหู
ของชาวยุโรป เมื่อพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จ
ประพาสยุโรปครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๔๐
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

สยามมกุฎราชกุมารก็ได้เสด็จจาก
ลอนดอนเพื่อไปเฝ้ารับเสด็จที่เมืองเวนิส
ประเทศอิตาลี หลังจากทรงมิได้
พบพระพักตร์ของสมเด็จพระบรมชนก
นาถเป็นเวลาถึง ๔ ปี ซึ่งทรงรับมอบ
พระราชภาระเป็นผู้แทนพระองค์
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จไปร่วมงานพระราชพิธีของ
พระราชวงศ์ของประเทศต่างๆ
ในยุโรป อาทิ ทรงเสด็จไปร่วมงาน
พระราชพิธีฉัตรมงคลสมโภชในโอกาสที่
สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเสวย
ราชสมบัตี ครบ ๖๐ ปี

ใน พ.ศ. ๒๔๔๐ ทรงเสด็จฯ ไป
ในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
พระเจ้าอัลฟองโซที่ ๑๓ แห่งสเปน และ
พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๗ แห่งอังกฤษ
ในปี พ.ศ. ๒๔๔๕

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระราชนิยุชฯ
แห่งเดนมาร์กในปี พ.ศ. ๒๔๔๑ และ
พระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมเด็จพระ
ราชินีนาถวิกตอเรียแห่งอังกฤษในปี
พ.ศ. ๒๔๔๕ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองเป็นเครื่อง
ยืนยันถึงสายสัมพันธ์ไมตรีอันแนบแน่น
ระหว่างราชวงศ์ไทยกับราชวงศ์ต่าง
ประเทศที่ยังคงฉายแสงรุ่งโรจน์
มาจนถึงปัจจุบัน

ความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างพระองค์
กับพระราชวงศ์และบุคคลสำคัญของ

ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของ
ชาติมหาอำนาจ ยังเป็นการปูบาทวิถีแห่ง
การเผยแพร่พระเกียรติยศ และชื่อเสียง
เกียรติคุณของชาติไทยให้ชาวโลกรู้จัก
ตลอดจนนำไปสู่สัมพันธไมตรีระดับ
ประเทศในอนาคตอีกด้วย

ทรงโปรดปรานการละครตั้งแต่ทรง ประทับที่อังกฤษ

ณ เมืองแอสคอต พระองค์ทรงใช้
เวลาในช่วงเช้าในการทรงศึกษา และ
เวลาในช่วงบ่ายสำหรับการทรงเข้าสังคม
และทรงทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งรวมไปถึง
การแสดงละคร และนี่เองที่เป็นจุดเริ่มต้น
ในการสนพระราชหฤทัยในการละคร
ทรงเริ่มพระราชนิพนธ์บทละครและทรง
ร่วมแสดงละครเหล่านั้นกับบรรดา
พระบรมวงศานุวงศ์พระองค์อื่นๆ ที่
เสด็จมาประทับกับพระองค์ท่าน บท
ละครที่พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ใน
ขณะนั้น คือ มิส ฮันนีบอน (Miss
Honeybone และ Lines and Rudds)
ซึ่งทรงได้รับแรงบันดาลใจพระราชหฤทัย

จากการเสด็จไปทอดพระเนตรละคร
เวทีในกรุงลอนดอน
ด้วยความรักในการละคร
เป็นอย่างยิ่งของพระองค์ จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พ่อบ้านที่
พระตำหนักนอร์ธ ลอดจ์ หาช่างไม้
มาสร้างเวทีละครในต้นปี พ.ศ. ๒๔๓๙
ซึ่งต่อมาได้มีการแสดงละครเกิดขึ้นเพื่อ
ให้พระสหายในครอบครัวเลซี Lacy ดู
จะเห็นได้ว่าทรงคบหาสมาคมกับชาว
ต่างชาติโดยใช้วิธีการแสดงละคร
ซึ่งเป็นกิจกรรมทางสังคมอีกรูปแบบหนึ่ง
พระองค์ทรงมีพระราชหฤทัย “เป็นห่วง”
เวทีละครแห่งนี้มาก แม้พระองค์จะได้
เสด็จไปประทับที่ (Graitney House)
ในภายหลัง ก็ยังปรากฏว่ายังได้เสด็จ
พระราชดำเนินกลับมายังแอสคอตเนื่องๆ
เพื่อชมละครและแสดงละคร รวมไปถึง
ละครเรื่อง Line and Rudds ซึ่งเป็นบท
พระราชนิพนธ์ของพระองค์เอง และได้
ทรงแสดงด้วยพระองค์เองด้วยจะเห็นได้
ว่าบ่อยครั้งที่พระองค์ทรงสังสรรค์กับ
หมู่พระประยูรญาติและพระสหายต่างๆ
ก็จะมีการจัดการแสดงละครอยู่เสมอ

แม้ก่อนที่จะเสด็จพระราชดำเนินกลับ
เมืองไทย ก็ได้ทรงจัดแสดงละครอย่าง
มิโหฟารเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๔๔
ที่พระตำหนักเวสต์เบอร์รี่ คอร์ต
Westbury Court ใน
จังหวัดกลอสเตอร์เชอร์ Gloucestershire
ซึ่งเป็นที่ประทับที่สุดท้ายของ
พระองค์ในประเทศอังกฤษ คล้ายกับ
เพื่อทรงอำลาพระสหายก่อนเสด็จนิราศ
สู่พระนคร และครั้งนี้ทรงแสดงกับชาว
ต่างประเทศล้วนๆ

ทรงศึกษาทั้งด้านการทหารและ พลเรือน

ในปี พ.ศ. ๒๔๓๙ พระองค์เสด็จฯ
ไปประทับที่ Graitney House
(ตำบลแคมเบอร์ลีย์ Camberley)
ใกล้อัลเดอร์ชอต Aldershot ซึ่งที่นี่
พระองค์ทรงศึกษาวิชาทหารเบื้องต้น
ภายใต้การถวายการดูแลของนายพันโทฮูม
(Colonel Hume) ส่วนวิชาการพลเรือน
มีนายโอลิเวอร์ Oliver ครูชาวอังกฤษ
และนายบูวเยร์ Bouvier ชาวสวิสเป็น
ผู้ถวายการสอนภาษาฝรั่งเศส

จากนั้นทรงเข้าศึกษาวิชาการทหารบก
ที่โรงเรียนนายร้อยทหารบกแซนเฮิสต์
Sandhurst เป็นเวลาสองปี และทรงเข้า
รับราชการในกรมทหารราบเบาเดอรัม
(Durham Light Infantry)
ที่นอร์ธ แคมป์ (North Camp)
ณ อัลเดอร์ชอต และได้เสด็จไป
ประจำหน่วยภูเขาคี ๖
ค่ายฝึกทหารปืนใหญ่ ที่โอกแฮมตัน
ต่อมาอีกหนึ่งเดือนได้เสด็จไปศึกษาที่
โรงเรียนปืนเล็กยาวที่เมืองไฮท์
(School of Musketry of Hythe)
ตามลำดับ ทรงได้รับประกาศนียบัตร
พิเศษและเหรียญแม่ปืน

สายพระโลหิตความเป็นทหารของพระองค์นั้นเป็นที่ประจักษ์อย่างชัดเจนเห็นได้จากการที่ทรงมีพระราชประสงค์แน่วแน่ที่จะทรงเข้าร่วมรบในสงครามโบเออร์(Boer Wars) ซึ่งอุบัติขึ้นระหว่างอังกฤษและแอฟริกาใต้เมื่อปี พ.ศ.๒๔๔๓ ซึ่งขณะนั้นทรงกำลังรับราชการอยู่ที่กรมทหารราบเบาเดอรัมนั่นเอง หากแต่เพียงทรงไม่ได้รับการถวายอนุญาตทั้งจากรัฐบาลไทยและอังกฤษเพื่อที่จะได้ “ทรงรอบรู้ทั้งฝ่ายพลเรือน ซึ่งเป็นการบำรุง และการทหาร ซึ่งเป็นการป้องกันรักษาประเทศ” ตามคำกราบบังคมทูลของพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ ม.ร.ว.เปีย มาลากุล ซึ่งเป็นพระอภิบาลและพระอาจารย์พิเศษของพระองค์ เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาในด้านการทหารแล้ว ได้เสด็จไปทรงศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ กฎหมาย และการปกครอง ที่วิทยาลัยไครสต์ เชิช มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (Christ Church College, University of Oxford) ระหว่างปี พ.ศ.๒๔๔๒ ถึง ๒๔๔๔ แต่มิได้ทรงเข้าสอบไล่เพื่อรับปริญญา

แม้จะทรงมีพระสถานะเป็นถึงสยามมกุฎราชกุมาร แต่ก็ทรงดำเนินวิถีชีวิตทุกทิวาอย่างอย่างธรรมดาสามัญเยี่ยงนักเรียนชาวอังกฤษทั่วไป ทรงประทับในหอพักของวิทยาลัยและเสวยพระกระยาหารในห้วงโงของวิทยาลัยดังเช่นนักเรียนคนอื่นอย่างมิถือพระองค์

พระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์วิทยานิพนธ์ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง “The War of the Polish Succession” เสนอมหาวิทยาลัย ซึ่งในตอนปลายรัชกาลของพระองค์ พระยาบุรณราชรัฐ ชวน สิงหเสนี ราชเลขาณการในพระองค์ได้แปลเป็นภาษาไทยทูลเกล้าฯถวาย เรียกชื่อหนังสือว่า “สงครามสืบราชสมบัติโปแลนด์”

วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๔๔ พระองค์ทรงพระราชทานกำเนิดและเป็นองค์อุปถัมภ์พระองค์แรกของ “สมาคมคสิลมาคม” เพื่อกระชับความสามัคคีในหมู่ชาวไทยและเป็นแหล่งพบปะสำหรับนักเรียนไทย ซึ่งเดินทางมาศึกษาที่ประเทศอังกฤษ ซึ่งในเวลานั้นมีจำนวนมากขึ้นทุกปี

นอกจากนี้ทรงได้ออกหนังสือพิมพ์ฉบับภาษาอังกฤษ “The Looker-On” ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนมาเป็นวารสารของสมาคม มีชื่อว่า “สามัคคีสาร”

เสด็จเยือนประเทศต่างๆ และเสด็จนิวัติกรุงเทพฯ

หลังจากที่ได้ทรงศึกษาที่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด พระองค์ได้เสด็จไปทอดพระเนตรความเจริญและผูกสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศในภาคพื้นทวีปยุโรปหลายประเทศ อาทิ รัสเซีย ออสเตรีย-ฮังการี อิตาลี ฝรั่งเศส เยอรมนี รวมทั้งประเทศอียิปต์ ในทวีปแอฟริกา ทั้งยังทรงได้พบปะमुखของบางประเทศด้วย แล้วจึงเสด็จกลับไปทรงร่วมพระราชพิธีราชาภิเษกของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๗ (Edward VII) แห่งอังกฤษ ก่อนเสด็จพระราชดำเนินผ่านประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฮังการี และเสด็จถึงพระนคร เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๕

พระราชกิจขณะดำรงพระยศเป็น
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร
ได้ทรงเข้ารับราชการในกรมทหาร
มหาดเล็กในทันทีที่เสด็จกลับถึง
ประเทศไทย จนทรงได้รับพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้บังคับการกรม และ
ทรงช่วยเหลือกิจการของสภาที่ปรึกษา
ส่วนพระองค์ของสมเด็จพระบรมชนกนาถ

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ ทรงผนวชตาม
ราชประเพณีที่วัดบวรนิเวศวิหารเป็นเวลา
๑ พรรษา ทรงได้รับพระสมณฉายาจาก
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า

กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
พระราชอุปัชฌาย์ว่า “วชิราวุโธ”

เมื่อทรงลาผนวช ทรงก่อตั้ง
ทวีปัญญาสโมสรและทรงเป็น
บรรณาธิการออกหนังสือพิมพ์
“ทวีปัญญา” ซึ่งเป็นนิตยสารรายเดือน
ที่ให้ความรู้ทั้งทางด้านสารคดี กวีนิพนธ์
และนิทาน โดยมีทั้งเรื่องที่ทรง
พระราชนิพนธ์เองและบทประพันธ์ของ
ผู้อื่น ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์
ของสยามสมาคม และได้ทรง
ดำรงตำแหน่งสภานายก
หอพระสมุดวชิรญาณ หรือ
หอสมุดแห่งชาติในปัจจุบัน
ทรงเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน
เมื่อคราวสมเด็จพระบรมชนกนาถ
เสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ ๒
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๐ และก่อนหน้า
ที่จะขึ้นครองราชย์เพียง ๒-๓ เดือน
ก็ได้ทรงรับมอบหมายให้ทรงดำเนินงาน
ในกระทรวงยุติธรรม ซึ่งขณะนั้นยังไม่มี
เสนาบดี นับว่าเป็นการเตรียมพระองค์
ก่อนที่จะทรงขึ้นครองสิริราชสมบัติต่อ
จากสมเด็จพระบรมชนกนาถ

ด้วยสายพระเนตรอันกว้างไกลของ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ที่จะให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร
ทรงเข้าพระราชหฤทัยในสภาพ

ของบ้านเมือง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อ
พระองค์เมื่อขึ้นครองราชสมบัติ พระองค์
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราชฯ เสด็จหัวเมืองต่างๆ
ถึง ๓ ครั้ง ครั้งแรกได้เสด็จหัวเมืองเหนือ
ที่เชียงใหม่ เชียงราย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๘
และได้เสด็จหัวเมืองเหนือครั้งที่สอง
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๐ ที่กำแพงเพชร สุโขทัย
พิษณุโลก ฯลฯ ระหว่างที่เสด็จหัวเมือง
เหนือครั้งที่สองนี้ พระองค์ได้ทรงศึกษา
ทั้งด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์
และได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง “เที่ยว
เมืองพระร่วง” ในปลายปี ๒๔๕๐ ลงใน
นิตยสารทวีปัญญา หลังจากนั้นได้เสด็จ
ประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ในปี พ.ศ. ๒๔๕๒

และทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง
“จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้”
นอกจากนี้พระองค์ ก็ยังโปรดเสด็จฯ
นครปฐม และโปรดให้ซื้อที่ดินและเริ่ม
สร้างพระราชวังสนามจันทร์ใน พ.ศ. ๒๔๕๐

เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต
เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๓
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร
ก็ได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติต่อ
ทรงพระนามว่าพระบาทสมเด็จพระ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดฯ ให้มี
พระราชพิธีบรมราชาภิเษกจัดเป็น ๒ งาน
คือ งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเฉลิม
พระราชมณเฑียร
เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๓
และงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
สมโภช ระหว่างวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน
ถึง ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๔

พระราชธิดาเพียงพระองค์เดียว

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า
อยู่หัวทรงประกอบ
พระราชพิธีอภิเษกสมรสกับ
เจ้าจอมสุวัฒนา คุณเครือแก้ว อภัยวงศ์
เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ ได้
โปรดเกล้าฯ สถาปนาเจ้าจอมสุวัฒนา
ขึ้นเป็นพระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวี
เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๘
พระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวี ได้
ประสูติพระราชธิดา คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้า
เพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ
เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๘
ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัวจะเสด็จสวรรคตเพียงหนึ่งวัน

เสด็จสวรรคต

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงประชวรด้วยพระอาการพระโรคโลหิต เป็นพิษในพระอุทร และเสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๘ นับวันแบบเก่า ณ พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน ขณะทรงมีพระชนมายุ ๔๕ พรรษา ๙ เดือน ๒๖ วัน เสด็จดำรงสิริราชสมบัติได้ ๑๕ พรรษา

พระราชกรณียกิจที่สำคัญ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจหลายประการ ทั้งในด้านการสร้างความเป็นชาตินิยม การทำประเทศไทยให้เป็นสากล

การปกครอง การทหาร การวางรากฐาน ประชาธิปไตย การบำรุงศิลปวัฒนธรรม ไทย และการศึกษา การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเมืองไทยในรัชสมัยของพระองค์นั้น มีอาทิเช่น

- ทรงออกพระราชบัญญัติอง พุทธศักราช ๒๔๖๐ พระราชทาน "ธงไตรรงค์" เป็นธงประจำชาติ
- ทรงกำหนดให้มีวันสำคัญของชาติตาม แบบอารยประเทศ เช่น วันจักรี เป็นต้น
- ทรงตราพระราชบัญญัติ นามสกุล พ.ศ. ๒๔๕๖ ทรงกำหนดให้ใช้ คำนำหน้าเด็ก สตรี บวช การนับเวลา นาฬิกา การใช้พุทธศักราช ทรงเรียกร้อง ให้ชาวไทยตระหนักถึงฐานะของสิทธิของ สตรี และส่งเสริมการศึกษาของสตรี โดยตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูสตรี
- ทรงประกาศใช้ "พระราชกฤษฎีกา คำนำหน้าสตรี พ.ศ. ๒๔๖๐"
- ทรงเจรจากับประเทศต่างๆ เพื่อปรับปรุงสนธิสัญญาที่ไม่เสมอภาคที่ ผูกมัดไทยในเรื่องสิทธิสภาพ นอกอาณาเขต และการจำกัดอำนาจ การเก็บภาษีของไทย ที่ระบุไว้ใน สนธิสัญญาเบาว์ริง พ.ศ. ๒๓๙๘ จนเป็นผลสำเร็จ

- ทรงประกาศใช้ กฎมณเฑียรบาล ว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ พ.ศ. ๒๔๖๗ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ยังคงใช้สืบต่อกันมา จนปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลง สาระสำคัญในบางข้อ

- ทรงทำการทดลองระบอบ ประชาธิปไตยที่ละเล็กละน้อย เมืองทดลองที่พระองค์ทรงจัดตั้งขึ้น ได้แก่ The New Republic ที่กรุงปารีส และเมืองมิ่งโนบริเวณ

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน รวมถึงการ สร้างเมือง "ดุสิตธานี" ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ ซึ่งเดิมอยู่ใน พระราชวังดุสิต และต่อมาได้ทรงย้ายไป ที่พระราชวังพญาไท เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒

- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา "พระราชบัญญัติสมุดเอกสารแล หนังสือพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๖๕" ให้เป็น พระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับแรก

- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สร้างพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ซึ่งเป็น พระที่นั่งแบบไทยขึ้นที่พระราชวังสนาม จันทร จัหวัดนครปฐม อาคารทรงไทย อื่นๆ ที่ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น ได้แก่ พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน อาคารโรง เรียนวชิราวุธวิทยาลัย และตึกอักษร ศาสตร์ซึ่งเป็นอาคารเรียนหลังแรกของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

- ทรงก่อตั้งโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ขึ้นในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๔ ซึ่งต่อ มาคือโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย

- ทรงตราพระราชบัญญัติโรงเรียน ราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๖๑ พระราชบัญญัติ ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ซึ่งบังคับให้ เยาวชนทั้งชายหญิงได้รับการศึกษาภาค บังคับ ๔ ปี

- ทรงยกฐานะโรงเรียนข้าราชการพลเรือนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ นับเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย

- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งคลังออมสินขึ้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๖ ซึ่งปัจจุบันได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นธนาคารออมสิน

- ทรงมีพระราชดำริให้ก่อตั้งบริษัทปูนซีเมนต์ไทยขึ้นในปีเดียวกัน อีกทั้งขยายกิจการไฟฟ้า และประปาควบคู่กันไปด้วย

- มีการเปิดสถานีรถไฟหัวลำโพง มีการเดินรถไฟสายกรุงเทพฯ ถึงเชียงใหม่ ทรงเปิดการเดินรถด่วนระหว่างประเทศสายใต้ติดต่อกับรถไฟของมลายูจากอนนบุรีไปเชื่อมกับปีนังและสิงคโปร์

- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งวชิรพยาบาลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ ทรงเปิดสถานเสาวภาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕

- ทรงพระราชทานกำเนิดกองเสือป่าเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ มีความมุ่งหมายเพื่อฝึกอบรมข้าราชการพ่อค้า คหบดี ให้ได้รับการฝึกหัดเพื่อเป็นกองหนุนให้ทหารและตำรวจในเวลานับานเมืองอยู่ในภาวะคับขัน

พระเกียรติคุณ และพระบรมราชานุสรณ์

ภายหลังพระองค์เสด็จสวรรคต ประชาชนชาวไทยได้พร้อมใจกันจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ขึ้นหลายแห่ง เพื่อเป็นการถวายพระเกียรติในพระมหากษัตริย์คุณของพระองค์ที่ทรงมีแด่พลนิกรชาวไทย สถานที่ที่มีการประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระองค์ท่าน ได้แก่ สวนลุมพินี เนติบัณฑิตยสภา หน่วยบัญชาการกำลังสำรอง ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เป็นต้น และด้วยพระปรีชาสามารถของพระองค์

ในด้านอักษรศาสตร์ จึงทรงได้รับการถวายสมัญญานามจากประชาชนชาวไทยว่า “พระมหากษัตริย์เจ้า” ซึ่งหมายถึง “มหाराษฎ์ทรงเป็นจอมปราชญ์” นอกจากนี้องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ยังได้ยกย่องให้พระองค์ท่านเป็นบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมระดับโลก ในวโรกาสครบรอบ ๑๐๐ ปีวันพระบรมราชสมภพ โดยขนานพระนามพระองค์ว่า “King Vajiravudh, Thailand’s Prolifer Writer”

บรรณานุกรม

กนกวลี ชูชัยยะ และ กฤษฎา บุญยสมิต

บุคคลสำคัญของไทยที่โลกยกย่อง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พิมพ์ครั้งที่ ๑
กรุงเทพมหานคร : ก๊อปปี้ แอนด์ พรินท์ ๒๕๕๗

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ แนวพระราชดำริแก้วิกฤต

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ครูสภา ลาดพร้าว ๒๕๒๗

กองทัพบก วันจักรี ๖ เมษายน ๒๕๒๖ กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป สัมพันธ์
พาณิชย์ ๒๕๒๖

คณะกรรมการฉลองวันพระบรมราชสมภพครบ ๘ รอบ และ ๑๐๐ ปี

ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ละคร สาหรณุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒ ๒๕๒๕ : ๕๔๓ - ๕๖๐

วชิชัย มูลศิลป์ และคณะ พระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ เกรท เอ็ดดูเคชั่น ๒๕๔๖

สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ พระเกียรติคุณพระบรมราชจักรีวงศ์ พิมพ์ครั้งที่ ๑

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ บำรุงสาส์น ๒๕๓๒

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรี กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว ๒๕

"ครบรอบร้อยแปดปี สามัคคีสมาคม"

ครบคณะมาอยู่เหยา
รอบล้อมสายสำเนียง
ร้อยแปดศกไกรเกรียง
แปดทิศถิ่นเพ้วน
ปีเดือนสีเลื่อนลับ
สากสกลั้งบ้า
มังสะสิชรา
คงอยู่สมาคม
คิร์จากถ่านถ้ำ
สมานหน่วยเพียงหนึ่งสอง
มาเป็นพลังผยอง
คมศาตราศิโรราบ

พร้อมเพรียง
เพื่อนพ้อง
กล้าแกร่ง ดุสพา
ยึดมั่น เดียวกัน
กับนภา
บอบช้ำ
โรยร่วง ตามกาล
ห่มพื่น แผ่นพสุธ
คือผอง สหายเรา
สู่ล้าน
พยศสู่
ดับด้วย สามัคคี

นางสาวธรรมรุจา ธรรมสโรช
บรรณาธิการประจำปีของสามัคคีสมาคม

ประวัติศาสตร์ สามัคคีสมาคม

ที่แห่ง ความทรงจำ

ห้องสมุดของสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนไทยใน
ประเทศอังกฤษ ซึ่งตั้งอยู่ที่เลขที่ ๒๔
พรินซ์ เกท ลอนดอน (Prince's Gate, London)
เป็นสถานที่ที่นักเรียนไทยที่มาศึกษาเล่าเรียนที่
สหราชอาณาจักรคุ้นเคยกันดี เพราะที่แห่งนี้มักจะเป็น
แหล่งที่นักเรียนหรือคนไทยหลายๆคนมาเพื่อพบปะ
สังสรรค์และพูดคุย หรืออาจเป็นจุดพักหลังจากติดต่อ
ธุระกับสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนเสร็จ แก้วอียาว
สีขาวนุ่นที่หลายคนได้มาเอนกายลงพักผ่อน
โทรทัศน์สีขนาดใหญ่ไม่ใหญ่จนเกินไป โคมไฟแก้ว
ประดับประดาดูหรูหรา รวมถึงตู้หนังสือที่บรรจุตำราที่
มีอายุมากกว่านักเรียนที่มาพักหลายเท่า ล้วนเป็น
องค์ประกอบที่ขาดไม่ได้สำหรับห้องโถงใหญ่นี้